

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.III.20.298/2015/4.szám

A Kúria a dr. Szirmai László ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Győri Törvényszék előtt P.20.612/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Győri Ítéltábla Pf.III.20.152/2014/6. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes által 54. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A 220.300 (kétszázhúszezer-háromszáz) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes több alkalommal, összesen 678,1 gramm súlyú, 63 darab arany ékszer háromhavi zálogba adásával bruttó 2.069.410 forint összegű kölcsönt vett fel. A Rendőrkapitányság a súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás miatt a felperessel szemben folyamatban volt 23/2010.bü. számú büntetőeljárás során többek között 30 darab, ékszerekre vonatkozó zálogjegyet lefoglalt. A zálogjegyek tartalmazták a lejárat dátumát és a tájékoztatást arról, hogy a türelmi idő leteltével a zálogtárgyak a zálogjogosult által értékesítésre vagy beolvasztásra kerülnek. A türelmi idő leteltével a K. Zrt. az aranytárgyakat értékesítette, a költségek levonása után a felperesnek visszajáró pénzösszeg nem maradt. A perben kirendelt becsüs szakértő szakvéleménye szerint az aranytárgyak összértéke 2010. március 31. napján 4.081.140 forint volt. A Rendőrkapitányság 2010. július 5. napján szüntette meg a

zálogjegyek lefoglalását és azokat a felperesnek kiadta.

A felperes a keresetében 2.257.530 forint kártérítés és ennek a 2010. január 6-tól járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérte az alperes kötelezését. A kárát a K. Zrt. által által értékesített ékszerek felperes által 4.000.000 forintban meghatározott értéke és a felvett kölcsön különbözetében jelölte meg.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperest nem akadályozta a zálogtárgyak kiváltásában, illetőleg a határidő hosszabbítás kérésében. Utalt arra, hogy a zálogjegyek lefoglalása ellen a felperes panaszt nem terjesztett elő. Az aranytárgyak lefoglalásának mellőzését a nyomozás felett törvényességi felügyeletet ellátó ügyészség nem kifogásolta, a zálogtárgyak értékesítésének megakadályozására pedig az alperesnek nem kellett intézkednie.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest 2.230.480 forint és ezen összegből 2.134.090 forint után a 2010. április 1. napjától, 96.390 forint után pedig a 2010. május 1. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az alperes azzal a magatartásával, hogy a zálogjegyek lefoglalását követően a türelmi idő lejártáig nem gondoskodott a zálogtárgyak lefoglalásáról is, a felperesnek kárt okozott, amelyet a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 349. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni. Az elsőfokú ítélet indokolásában a bíróság kifejtette: nincs olyan jogorvoslati lehetőség, amely egyszerre egy határozat (zálogjegyek lefoglalása) és egy határozat meghozatala elmulasztásának (ékszerek lefoglalásának elmaradása) a következményei ellen is védelmet nyújtott volna a felperesnek.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az alperest 2.202.620 forint és ennek az elsőfokú ítéletben írt kamata megfizetésére kötelezi. A másodfokú bíróság részbizonyítást folytatott le és a K. Zrt. tájékoztatása alapján megállapította, hogy a zálogtárgyak kiváltására a zálogjegyek eredeti példányai birtokában vagy azok elvesztése, illetve megsemmisülése esetén a megsemmisítési eljárás lefolytatását követően kerülhetett volna sor. A zálogjegyekre vonatkozó foglalási jegyzőkönyvek, illetve a zálogjegyek fénymásolatai birtokában azonban a felperesnek a türelmi időn belül nem volt lehetősége a zálogtárgyak kiváltására. A másodfokú bíróság hivatkozott arra, hogy a 4/2006. Polgári jogegységi határozat értelmében a keresetben megjelölt kárért az alperes felelőssége a

Ptk. 349. §-a alapján áll fenn. A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes indokolatlanul és nyomozási érdek által alá nem támasztott módon zárta el a felperest az aranytárgyak feletti rendelkezés jogától és annak eldöntésétől, hogy a zálogtárgyakat kiváltsa, ezzel pedig a felperesnek szükségtelenül kárt okozott és az alperes eljárása a Be. 158. §-ának (1) bekezdésébe ütközik. Az alperesnek felelős őrzőként úgy kell eljárnia, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható. A Be. 158. §-ának (1) bekezdése által előírt szükségtelen károkozás tilalmából, valamint a felelős őrzői státuszából következően az általánosan elvárható gondos eljárás mellett az alperesnek a zálogtárgyak lefoglalásáról vagy a zálogjegyek lefoglalásának türelmi idő lejártá előtti megszüntetéséről kellett volna intézkednie, mert a nyomozóhatóságot a nyomozás célszerűségi szempontjai mellett a polgári jog általános gondossági mércéje szerinti eljárás kötelezettsége is terheli. A másodfokú bíróság alaptalannak tartotta az alperesnek a különös feltétel hiányára való hivatkozását, a marasztalás összegét pedig azért módosította, mert a zálogtárgyak 4.272.030 forint értékéből kivonva a bruttó kölcsön 2.069.410 forint összegét a kárként jelentkező különbözet helyesen 2.202.620 forint.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a keresetet elutasító döntés meghozatalára irányult. A felülvizsgálati kérelem szerint téves a másodfokú bíróságnak a felelős őrzésre hivatkozása és Be. 195. §-ának (1) bekezdése alapján figyelembe kellett volna vennie azt is, hogy a felperes nem vette igénybe az intézkedés elmulasztása miatti panasz lehetőségét. Ez a tény, továbbá a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (2) bekezdése szerinti jogorvoslat igénybevételének hiánya önmagában kizárja az alperes kártérítési felelősségét. A jogerős ítéletben a bíróság tévesen értelmezte a felperes kárenyhítési kötelezettségét is. A felperes nem kezdeményezte a zálogtárgyak értékesítésének megakadályozását, a lejáratú idő meghosszabbítását, a zálogjegyek visszatartását, letiltását sem. Kirívóan téves a jogértelmezés az alperes felróható magatartásának értékelése tekintetében. A Be. 158. §-ának (1) bekezdése a lefoglalás foganatosítására vonatkozik és nem alkalmazható a már letétként kezelt lefoglalt bűnjel őrzésére. A lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet 68. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással az alperes kiemelte, hogy értékpapír lefoglalása esetén annak csak a fizikai megőrzéséért felelős. A másodfokú bíróság nem foglalhatott állást abban a kérdésben sem, hogy a nyomozási érdek fennállott-e a zálogjegyek lefoglalására. Az alperes szerint a zálogjegyek ugyan nem voltak a felperes birtokában, azokról azonban bármikor kaphatott volna a nyomozóhatóságtól másolatot. Az alperes a felperest mindenről tájékoztatta és úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható

volt. E körben a bíróságok nem vették figyelembe az ezt alátámasztó tanú vallomását. Más jogerős ítéletre utalással az alperes arra is hivatkozott, hogy felelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg, a különös kártérítési feltétel bizonyítása pedig a felperes kötelezettsége. Más ügyben az alperes pernyertességéhez vezetett a nyomozás során biztosított panaszjog gyakorlásának a felperes általi elmulasztása.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogerős ítélet indokolásában a bíróság helyesen hivatkozott arra, hogy a kereset elbírálására a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése irányadó. E jogszabályi rendelkezések szerint az alperes kártérítési felelőssége akkor állapítható meg, ha a speciális törvényi feltételeken felül a szerződésen kívül okozott kárért való általános polgári jogi felelősség együttes feltételei fennállnak. A speciális feltétel körében vizsgálni kell, hogy a kár rendes jogorvoslattal elhárítható volt-e és amennyiben igen, azt a károsult igénybe vette-e. Ez minden esetben ahhoz képest értelmezhető, hogy milyen hatósági aktus vagy mulasztás okozta a kárt. Az adott esetben a felperesnek a keresetben megjelölt kárát nem a zálogjegyek lefoglalása okozta, hanem a lefoglalás türelmi idő lejártáig történő megszüntetésének hiánya, illetőleg az, hogy a zálogtárgyak lefoglalása elmaradt. A Be. 151. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a lefoglalás a bizonyítás érdekében vagy az elkobzás, illetőleg a vagyonelkobzás biztosítására a dolog birtokának elvonása a birtokos rendelkezése alól, a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozóhatóság által. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra helyesen utalt, hogy utólag a polgári perben a bíróság nem állapíthatja meg azt, hogy a zálogjegy és a zálogtárgy egyidejű lefoglalását nyomozási érdek nem indokolta és nincs olyan jogszabályi előírás sem, amely a zálogjegy és a zálogtárgy együttes lefolytatását tenné kötelezővé, ezért ezt a felperes rendes jogorvoslattal sem követelhetette. A zálogjegyek lefoglalásáról a nyomozóhatóság külön is dönthetett; a zálogjegy lefoglalásakor pedig még nem volt ismert, hogy a türelmi idő lejártáig az alperes milyen intézkedéseket tesz, kár keletkezik-e, ezért nem állapítható meg olyan intézkedés, amely a zálogjegy lefoglalásakor elmaradt és amelyre tekintettel a felperes a Be. 196. §-ának (3) bekezdése szerinti vagy a rendőrségről szóló törvény 92. §-ának (2) bekezdése szerinti panasszal élhetett volna. Az alperes a nyomozás akkori állapotának megfelelően jogosult volt a zálogjegyek lefoglalásáról

dönteni, az ez elleni panasz előterjesztése a felperestől nem minősülhet olyan rendes jogorvoslatnak, amely alkalmas lett volna a kár elhárítására, tekintettel arra hogy a kárt nem a lefoglalás, hanem az okozta, hogy a felperes a zálogtárgyakat többé nem szerezhette vissza. A jogvita elbírálása során ennek volt jelentősége és nem a zálogjegy értékpapírként történő kezelése, illetőleg a felelős őrzés kérdésének.

A felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének eleget téve a speciális feltétel fennállását, a kárt és az azzal okozati összefüggésben álló alperesi magatartást bizonyította. Az alperesnek a kimentése érdekében azt kellett volna bizonyítania, hogy nincs mulasztása abban, hogy a zálogjegyek lefoglalását időben nem szüntette meg, illetőleg hogy nem tett meg minden olyan intézkedést, amely megakadályozhatta volna a tárgyak tulajdonjogának elvesztését, az alperes azonban e bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy az alperes a zálogjegy kiválthatóságával kapcsolatos minden adatot ismert, így tudta azt is, hogy a lejáratí idő után a felperes már nem kaphatja vissza ingóságait, így a le nem foglalt tárgyak tulajdonjogának elvesztésével kár éri. N.G. tanú vallomása is azt támasztja alá, hogy az alperesnek tudomása volt arról, hogy a zálogjegyek tekintetében intézkedés szükséges, azonban a tanú szerint ez a felperes kötelezettsége volt, amelyre figyelmeztették. A másodfokú bíróság azonban a kiegészített bizonyítás alapján megalapozottan állapította meg, hogy a felperesnek nem volt lehetősége a károsodás megelőzésére. Bizonyított volt, hogy a zálogjegyekre vonatkozó foglalási jegyzőkönyvek, a zálogjegyek fénymásolatai sem voltak alkalmasak a károsodás megakadályozására, a visszatartás, letiltás lehetőségére pedig az alperes a fellebbezési eljárásban hivatkozott, mindezek korábbi vizsgálatának hiányát ezért nem kifogásolhatja.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet indokolásában a bíróság megalapozottan állapította meg az alperes kárt okozó magatartását és a kártérítési felelősség fennállását. A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban perköltsége nem merült fel, ezért erről rendelkezni nem kellett, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésén és a 14. §-án alapul.

Budapest, 2015. április 27.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

*kúriai tisztviselő
HM*